

18.3.2026

Evttohus vuoigatvuodaministeriija ášahusa rievdadeamis addojuvvon meannudeamis mii doahhtaluvvo sámedikki válggain: čoačkáigeassu ákkastallanmuittuhančállagis

1 Ášši duogáš, ášahusaaddinfápmudusat ja válmmastallan

Vuoigatvuodaministeriija ášahus meannudeamis, mii doahhtaluvvo sámedikki válggain (965/2006) lea addojuvvon sámedikkis addojuvvon lága (sámediggeláhka, 974/1995) 40 c § vuodul.

Sámediggelága 1.8.2025 vuoibmái boahtán rievdadusaid (414/2025) dihte lea dárbu beaivádit ášahusa dávistit nuppástuvvan lága. Seamma ášahusa sáhtá dahkat áigádássásažžan maid diehtunaddima goskevaš osiin.

Ášši lea válmmastallon virgebargun vuoigatvuodaministeriijas. Virgeválmmastallama olis lea ságastallon ášahusrievdadusain sámedikkiin.

2 Guovddáševttohusat

2.1 Evttohaslogahallan ja evttohasohcamuš (5 a ja 5 b §)

Ášahussii evttohuvvojit lasihit ođđa paragrafat evttohaslogahallamis ja evttohasohcamušas.

Sámediggelága 40 c §:ii leat lasihuvvon fápmudusat addit vuoigatvuodaministeriija ášahusain dárkilit njuolggadusaid maid sámediggeválgga evttohasohcamušas ja evttohaslogahallamis.

Evttohaslogahallamis lea ovdal mearriduvvon sámediggelága 27 a §:s, mii láchkarievdamas olis gomihuvvui, ja evttohasohcamušas lága 27 §:s.

Evttohaslogahallama ođđa 5 a §:s mearriduvvui evttohaslogahallama sisdoalus ja das, maid dieđuid evttohasain merkejuvvole evttohaslogahallamii. Paragrafa dávistivččii muđuid gomihuvvon

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

sámediggelága 27 a §, muhto dasa livččii lasihuvvon namuheapmi vejolašvuodas atnit evttohasa álbmotdiehtovuogádahkii merkejuvvon nama lassin evttohasa sámi nama.

Evttohasohcamuša 5 b § livččii ollásit ođas, muhto dávistivččii guhkás sámediggelága 27 §:s ovdal leamaš mearrideami. Erohussan ovddibui livččii dat, ahte paragrafas namuhuvvonii namalassii, ahte evttohasohcamuššii sáhtálii dárbbu mielde merkejuvnot maid evttohasa sámi namma ja ovdanamma oaniduvvon hámis. Dasa lassin ásahusas gáibiduvvonii, ahte válljenovttastusa lahtut galggale beaivádit ja vuolláičállit evttohusohcamušas sihke merket dasa persovdnadovddaldagaset, go ovdal lea gáibiduvvon, ahte evttohasohcamuš galgá áššáigullevaččat devdojuvnot ja vuolláičallojuvnot. Persovdnadovddaldagat livččii ákkastallojuvvon válljenovttastusa lahtuid identifiserema vástte, ja dat leat bivdojuvvon dieđihit juo ovdal skovis, mii guoská evttohasásaheami.

2.2 Válgalogahallamii ohcaleapmái gáibiduvvon čuvvosat (2 §)

Ásahusa 2 §:s mearriduvvo das, maid čuvvosiid válggaid válgalogahallamii ohcaleaddji olmmoš ferte laktit iežas ohcamuššii. Gažaldat lea dakkár dieđuin ja čilgehusain, maid vuodul sáhttá gávnnavuvnot, ahte olbmos lea sámediggelága 3 § vuodul riekti šaddat merkejuvnot válgalogahallamii. Njuolggadus vuodduuvvá njuolga sámediggelága 3 §:s namuhuvvon válgalogahallama merkema kritearaide.

Sámediggelága 3 § rievdaduvvui sámediggelága rievdadeami oktavuodas. Lágas lea sihkkujuvvon vejolašvuolta ohcalit válgalogahallamii dan vuodul, ahte olmmoš lea dakkár olbmo maŋisboahtti, gii lea merkejuvvon duottar-, vuovde- dehe guolásteaddjelappalažžan eanan-, vearroguoddin- dehe heaggagirjijis. Dasa lassin lága 3 § lea rievdaduvvon dakko buohta, mii guoská rievtti šaddat merkejuvnot válgalogahallamii váhnema válgalogahallanmerkema vuodul. Láhkarievdadusa kriteara deavdin gáibida, ahte aŋkke okta olbmo váhnemiin lea merkejuvvon dehe lea leamaš merkejuvvon jietnavuoiggalazžan ođđajagi mánu 1. beaivvi 2027 dehe dan maŋjel ordnejuvvon sámedikkii válggain.

Ásahusa 2 § rievdaduvvonii dávistit rievdan láhkabáikki.

2.3 Diehtunaddin mii guoská válggaid (1 ja 4 - 6 §:t)

Ásahusas mearriduvvo das, mainna lágiin sámediggeválggaid laktáseaddji áššiin galgá dieđihuvnot. Mearrideapmi guoská dieđiheami válggaid álgaheamis, válgalogahallamii ohcaleamis ja válgalogahallamis sihkkumis sihke válgalávdegotti čujuhusas (1 §), válgalogahallamis (4 §), evttohaslogahallamis (5 §) sihke válggaid doaimmaheamis ja válgabeaivvi jienasteamis (6 §). Dál ásahus gáibida dieđihit aviissain mánggain válgááššiin.

Dálá áigge hálddahuslága (434/2003) mielddásaš dábálaš diehtunaddin ja gulaheapmi dáhpáhuvá vuosttažettiin dieđáhusain, mii almmustuhttojuvvo eiseválddiid fierbmesiidduin. Ásahusa diehtunaddima mearrideapmi lea boarásnuvvan iige leat dáláš dábálaš lánkaásaheami mielddásaš. Aviisadieđiheamis šaddet sámediggái badjelmearálaš golut, iige dákkár diehtunaddinvuohki vealtameahttumit dál šat dábut nohkka bures olbmuid, geat leat diehtunaddima čuožáhahkan. Hálddahuslága mearrideapmi galggalii leat vuolggasadjin maid diehtunaddimis, mii guoská sámedikki válggaid. Dán dihte evttohuvvo rievdaduvvot ásahusa diehtunaddin dađi lági mielde, ahte diehtunaddimis doahttaluvvot hálddahusláhka.

Geavadis nuppástus dárkkuhivččii dan, ahte váлгаáššiin dieđihuvvot dás maŋás vuohččan sámedikki fierbmesiidduin doahttalettiin hálddahuslága gulahusa mearrideapmi. Hálddahuslága mielde sáhtále dárbbu mielde almmustahttojuvvo maid ovdamearkka dihte aviisadieđáhusat.

Dasa lassin evttohuvvo, ahte válggaid álggaheamis, válgalogahallamii ohcaleamis ja válgalogahallamis sihkkumis sihke válgalávdegotti čujuhusas galggalii dieđihit dáláža ovdal, maŋemusat válgajagi ovddit borgemánu 15 beaivvi. Nuppástus boađalii das, ahte sámediggelága rievdadeami olis válgalogahallamii ohcaleapmái ásahuvvon mearreáigi áraduvvui.

Válgalogahallama oidnosis doallama 4 § 2 momeanta sihkkojuvvot, daningo vástideaddji njuolggadus lea lasihuvvon sámediggeláhkii.

3 Váldoáššálaš váikkohusat

Diehtunaddinnjuolggadusaid beaivádeapmi dagalii vejolažžan sirdáseami váldoasis diehtunaddimii, mii dáhpáhuvá sámedikki fierbmesiidduin. Dát sáhtálii veaháš unnidit sámedikki válggain mielddisboahhti goasttádusaid ja badjelmearálaš barggu. Dieđáhusat, mat almmustuhttojuvvojit fierbmesiidduin, árvvoštallojuvvojit dálá áigge dábuhit olbmuid buorebut go dieđáhusa, mii almmustuhttojuvvo aviissas. Geavadis dieđáhus, mii almmustuhttojuvvo fierbmesiidduin, livččii guhkit oidnosis go aviisadieđáhus, iige dieđu oažžun livčče sorjavaš ovdamearkka dihte aviissa diŋgomis. Aviisadieđáhusat sáhtále en adnojuvvo ávkin, juos dat gehččojuvvole dárbbatlažžan. Sámediggái ja dan doaimaorgánaide guoskaduvvo juo minddar earret eará hálddahusláhka. Dađi lági mielde evttohuvvon nuppástus ovttaiduhhto muddema, mii guoská sámediggeválggaid, muđuid sámediggái guoskadeaddji dábálaš lánkaásahemiin.

Hálddahuslága diehtunaddinmearrideapmi lea árvvoštallon dávistit dábálaš diehtosuodjeásahusa gáibádusaid (HE 239/2018 vp, s. 23-26).

Eará osiin evttohuvvon nuppástusat livčče eanas teknihkalaččat ja dievasmahttet mearrideami, ja vuoimmáiduhttet ásahusa dávistit rievdan sámediggelága. Nuppástusat eará osiin eai árvoštallojuvvo leat mávssolaš váikkuhusat.

4 Vuoibmáiboahhtin

Ásahus evttohuvvo boahhtit vuoibmái 11.6.2026.